

29 Mart 2010

Basın Toplantısı-Swissotel The Bosphorus

Sayın Başkanlar, Değerli Basın Mensupları,

1998 yılından bu yana üç kuruluş, TÜBİTAK, TÜSİAD ve TTGV, tarafından düzenlenen Teknoloji Ödülleri ve Teknoloji Kongresi etkinliğinin bugün dokuzuncusu ile ilgili süreç başlatılıyor. Hoşgeldiniz.

Teknoloji Ödülleri ve Kongresi ülkemiz İnovasyon (Yenileşim) Sistemi içinde bir teşvik aracıdır. Bu sistem içindeki bütün çabalar sanayimizin rekabet gücüne sahip olması, bunun sürekli kılınması ve bilginin ticareştirilerek ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülmesine yöneliktir. OECD tarafından yapılan bir çalışma gelişmiş ülkelerde ekonomik büyümenin yarısından fazlasının inovasyon kaynaklı olduğunu göstermektedir.

Değerli Basın Mensupları,

Bugün sizlere Türk Yenileşim Sisteminin oluşumunda etken olan olayların bir özetini vereceğim: Türkiyede bilim ve teknoloji politikaları arayışı ve oluşturulması planlı dönemle başlamıştır denebilir. 1963-1967 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu kurulacağına dair hüküm yer almıştır. 1963 yılında o zamanki ismi ile Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun kurulması ülkemiz Bilim ve Teknoloji Politikalarının oluşturulması, uygulanması ve izlenmesi açısından fevkalade önemlidir.O tarihlerde Türkiye, ekonomisi tarıma dayalı ve kişi başına geliri yüz dolar mertebesinde olan tipik bir az gelişmiş ülke idi.

Daha sonraki Kalkınma Planlarında konuya giderek daha fazla yer verilmiş olup ikinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) döneminde bugünkü Marmara Araştırma Merkezi yani MAM'ın, o zamanki ismi ile Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Merkezi'nin, kurulması önemli bir gelişmedir.

1983 yılında yayımlanan "Türk Bilim Politikası 1983-2003", o zamanki Devlet Bakanı Prof. Dr. Nimet Özdaş'ın öncülüğünde DPT ve TÜBİTAK'ın işbirliği ve çok sayıda bilim adamı ve uzmanın katılımı ile hazırlanan değerli bir dokümandır. Ne var ki, ülkemizde çok sayıda örneklerinde görüldüğü gibi, hayata geçirilememiştir. Gene de bu dokümanda önerilen "Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK)", 1983 yılında, bir kanun kuvvetinde kararname ile kurulmuştur.

Başlangıçta izlenen politikalar daha ziyade doğa bilimleri alanında yetkinlik kazanmaya yöneliktir. Sonraki yıllarda bilim yanında teknolojide de yetkin olmak amaçlanmıştır. Böylece bilimsel ve teknolojik birikim ve kazanımların ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülmesinin sağlanması öngörülmüştür. Bu bağlamda önemli bir davranış, 1990 yılında, Hazine Müsteşarlığının, Dünya Bankası ile "Teknoloji Geliştirme Projesi" nin gerçekleştirilmesinde kullanılmak üzere 100 milyon dolarlık bir borç sözleşmesi imzalamasıdır. Teknoloji Geliştirme Projesi üç bölümden oluşmaktadır: 1) Metroloji, standart, test ve kalite sisteminin kurulup gelişmesinin sağlanması. Bugünkü "TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü" (TÜBİTAK UME) bu çerçevede kurulmuştur. Gene bununla TÜRKAK'ın kurulması zemini hazırlanmıştır. 2) Türk sanayinin teknolojik araştırma-geliştirme etkinliklerinin desteklenmesi. Bunun kurulacak bir vakıf eliyle yapılması kararlaştırılmış ve "Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)" bu amaçla kurulmuştur. 3) Risk Sermayesi Şirketinin kurulması. Projenin bu bölümü o tarihte sermaye piyasası mevzuatının uygun bulunmaması dolayısıyla projeden çıkarılmıştır.

Teknoloji Geliştirme Projesi özel teşebbüsün teknoloji geliştirme alanına ilk resmi davet ve teşvik girişimidir. Bunu 1994 yılında çıkarılan "İhracata Yönelik Devlet Teşvikleri Kararnamesi" çerçevesinde sağlanan ar-ge sermaye desteği izlemiştir. Bu destek Destekleme ve Fiat İstikrar Fonundan (DFİF) Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu kararlarına göre DTM, TÜBİTAK ve TTGV eli ile sürdürülmektedir. Daha sonra, 1999 yılında, "Endüstriyel Teknoloji Projesi"nin hayata geçirilmesi için Dünya Bankası ile imzalanan ikraz sözleşmesi ile teknoloji geliştirme projelerinde kullanılmak üzere TTGV'ye yeni bir fon sağlanmıştır. TTGV de bunu kendi öz kaynaklarını da katarak proje sahiplerinin kullanımına sunmuştur. Bu

projeye Teknoloji Geliştirme Projesinde rol alan kuruluşlar, yani TÜBİTAK, TSE ve TTGV yanında Türk Patent Enstitüsü de katılmıştır.

2007 yılı başlarında çıkarılan "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Yönetmelik" in yürürlüğe girmesinden sonra özel sektör kuruluşlarına sağlanan desteklerde önemli artışlar sağlanmıştır.

Bu doğrudan destekler yanında, ar-ge yaparak teknoloji geliştiren şirketlere bazı vergi avantajları sağlayan kanunlar çıkarılmıştır. Bunlardan birisi "Teknoloji Geliştirme Bölgesi" olarak tanımlanan bölgelerde yerleşik şirketlerin faydalandığı, 2001 yılında çıkarılan "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu", diğeri ise, münferit olarak bütün şirketlerin faydalanabileceği 2007 yılında çıkarılan "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" dur.

Bütün bu gelişmeler sonunda özel sektörde inovasyonun yaşamsal önemi ve rekabet üstünlüğü sağlamadaki vaz geçilmez rolü etkisini göstermiştir. Deyim yerinde ise uyuyan dev uyanmış veya uyandırılmıştır. Öyle ki, ülkemizde toplam ar-ge harcamaları içinde, 1993 yılında sadece %18 olan özel sektör payı, 2008 yılında, ilk defa yüksek öğretimin payını geçerek, %44.2'ye ulaşmıştır. Beklenen bunun %60'a çıkmasıdır.

Bu müddet zarfında ülkemizin Yenileşim Sistemi hemen bütün gerekli organları ile kurulmuştur. Kanaatimce bundan sonra bunları iyileştirmek, bazılarını çoğaltmak, genişletmek, aralarındaki ilişkileri düzenlemek ve bazı yeni organlar eklemek gerekir.

Sözlerimi bitirirken 9. Teknoloji Ödülleri etkinliğinin başarılı geçmesini diliyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

Fikret Yücel

TTGV Yönetim Kurulu Başkanı